

Entiset turvetuotantoalueet kosteikoiksi — luonto ja ilmasto kiittävät

Terveisiä MoVeTu-tutkimushankkeesta!

Kolmen vuoden työ on saatu päätökseen. Tavoitteena oli selvittää, miten entisille turvetuotantoalueille perustetut kosteikot vaikuttavat alueen vesistö- ja ilmastopäästöihin. Tiedosta oli pulaa, sillä jälkikäyttökosteikkojen toimivuudesta Suomen olosuhteissa ei ollut juurikaan tutkimustietoa. Tulevaisuudessa kosteikkoja perustetaan luultavasti runsaasti lisää muun muassa EU:n ennallistamisasetuksen ohjaamana.

Hankkeen tulosten perusteella käytöstä poistuneen turvetuotantoalueen vesittäminen kosteikoksi parantaa luonnon monimuotoisuutta ja vähentää ilmastopäästöjä. Kosteikoilta lähtevän veden laatu oli samaa tasoa kuin luonnontilaisilta soilta lähtevissä vesissä. Ravinteiden ja orgaanisen aineksen pitoisuudet myös näyttävät pienentyvän kosteikon iän myötä.

Eri aineiden pitoisuudet alueelta valuvissa vesissä olivat kuitenkin kiintoainetta lukuun ottamatta korkeampia kuin turvetuotannon aikana. Se johtuu osittain siitä, ettei vettä käsitellä enää samalla tavalla kuin turvetuotannon ollessa käynnissä. Vesittämisen yhteydessä alue myös yleensä palautetaan osaksi alkuperäistä valuma-alueettaan, jolloin kosteikko saattaa kerätä vettä huomattavasti laajemmalta alueelta kuin turvetuotantoalue.

Monimuotokosteikkojen vesistö- ja ilmastovaikutukset turvetuotannosta poistuneilla alueilla (MoVeTu) -hanketta toteutti Suomen ympäristökeskus ja se sai rahoituksen Euroopan aluekehitysrahastosta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kautta. Hanke oli käynnissä vuosina 2023–2025.

► **Lue hankkeen lopputiedote** (sttinfo.fi)

Lähde tutustumismatkalle kosteikoille

Hankkeen tarinakartalla pääset tutustumaan noin 50 entiseen turvetuotantoalueeseen ja niille vesitetyille kosteikoille. Pääset myös näkemään, miltä alueet näyttivät ennen tuotannon aloittamista, tuotannon aikana ja nykyään.

Suurta osaa hankkeessa tarkastelluista kohteista ei maastossa enää tunnista entiseksi turvetuotantoalueeksi. Uudet maankäyttömuodot, yleisimmin metsitys, viljely ja kosteikot, ovat peittäneet tuotannon jäljet.

► **Tutustu hankkeen tarinakarttaan** (storymaps.arcgis.com)

Toimintamalli kosteikkojen perustamiseen

Hankkeen tulosten pohjalta koottiin toimintamalliin suositukset turvetuotannon jatkokäyttökosteikoiden perustamiseen vesistö- ja ilmastokuormitus huomioiden. Toimintamalli on ladattavissa hankkeen nettisivuilta.

► **Lataa toimintamalli** (pdf, syke.fi)

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Euroopan unionin
osarahoittama

syke.fi/projektit/movetu